

Znany jest od starożytności, budowany w ogrodach jako samodzielny element dekoracyjny lub w powiązaniu z fontanną, kaskadą i kanałem. Od XVI wieku rozpowszechnia się w renesansowych włoskich rezydencjach, w bogatej przypałacowej architekturze. Okazałe obiekty tego typu powstają w okresie baroku. Najdawniejszym znanym przykładem basenu jest – wykopana w trzecim tysiącleciu p.n.e. – Wielka Łażnia w miejscu Mohendzodaro, w dzisiejszym Pakistanie. Obecnie projektowane przydomowe zbiorniki czerpią z tradycji, z bogactwa materiałów oraz technologii.

Cabo de Vila to dom zaprojektowany dla młodej pary, który nie przypomina tradycyjnej willi. Studio architektoniczne

Spaceworkers® z Portugalii stawia sobie za cel osiągnięcie ścisłego związku między formą a emocjami. Twórcy, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów, postanowili wykorzystać to, co oferuje krajobraz, a także odzwierciedlić jego charakter. Strukturę domu tworzą płyty betonowe z wklęsłymi bokami. Ściany zbudowane są z drewna i szkła. Wewnątrz centralny, przeszklony dziedziniec organizuje przestrzeń bez barier. Dzięki zastosowanym materiałom dom wtapia się w otaczającą naturę. Kolorystyka utrzymana jest w odcieniach szarości, bieli, czerni i brązu. Willa poprzez przeszklenia, które przypominają zielonkawą taflę wody, nawiązuje dialog z odsłoniętym, położonym w pewnym oddaleniu basenem. Zaprojektowano go w oszczędnej, prostokątnej, wydłużonej formie, z widocznymi pod powierzchnią wody schodami i z dość szerokim obramieniem

2

3

1. Zielony basen w projekcie Cabo de Vila, autorstwa studia architektonicznego Spaceworkers® z Portugalii, odzwierciedla charakter otaczającego krajobrazu
2, 3. Brzeg basenu to jednocześnie taras, można stąd podziwiać widok na położoną nieopodal willę. Przeszklenia tworzące jej ściany przypominają taflę wody;
fot. 1-3 Fernando Guerra®

4

stanowiącym jednocześnie taras, który jest idealnym miejscem, z którego można podziwiać zarówno otaczający krajobraz, jak i wyjątkową architekturę willi. Dzięki wykorzystaniu charakterystycznych zielonych płytek basen dobrze wpasowuje się w otoczenie.

W innej portugalskiej miejscowości – Afife powstał dom z osobno zaprojektowanym basenem. Jednak tu podejście architekta Guilherme Machado Vaza do przestrzeni wokół jest zupełnie inne, ponieważ teren ma odmienny charakter. Nieopodal znajduje się kaplica, dlatego willa została od niej oddzielona chodnikiem. Dom pomyślany został tak, aby nie zakłócać harmonii religijnej przestrzeni, a jednocześnie, aby nie zdominowała ona nowego miejsca. Projektant użył kwadratowego modułu zarówno w planie budynku, jak i basenu. Szczęśliwa bryła willi przywołuje istotę tra-

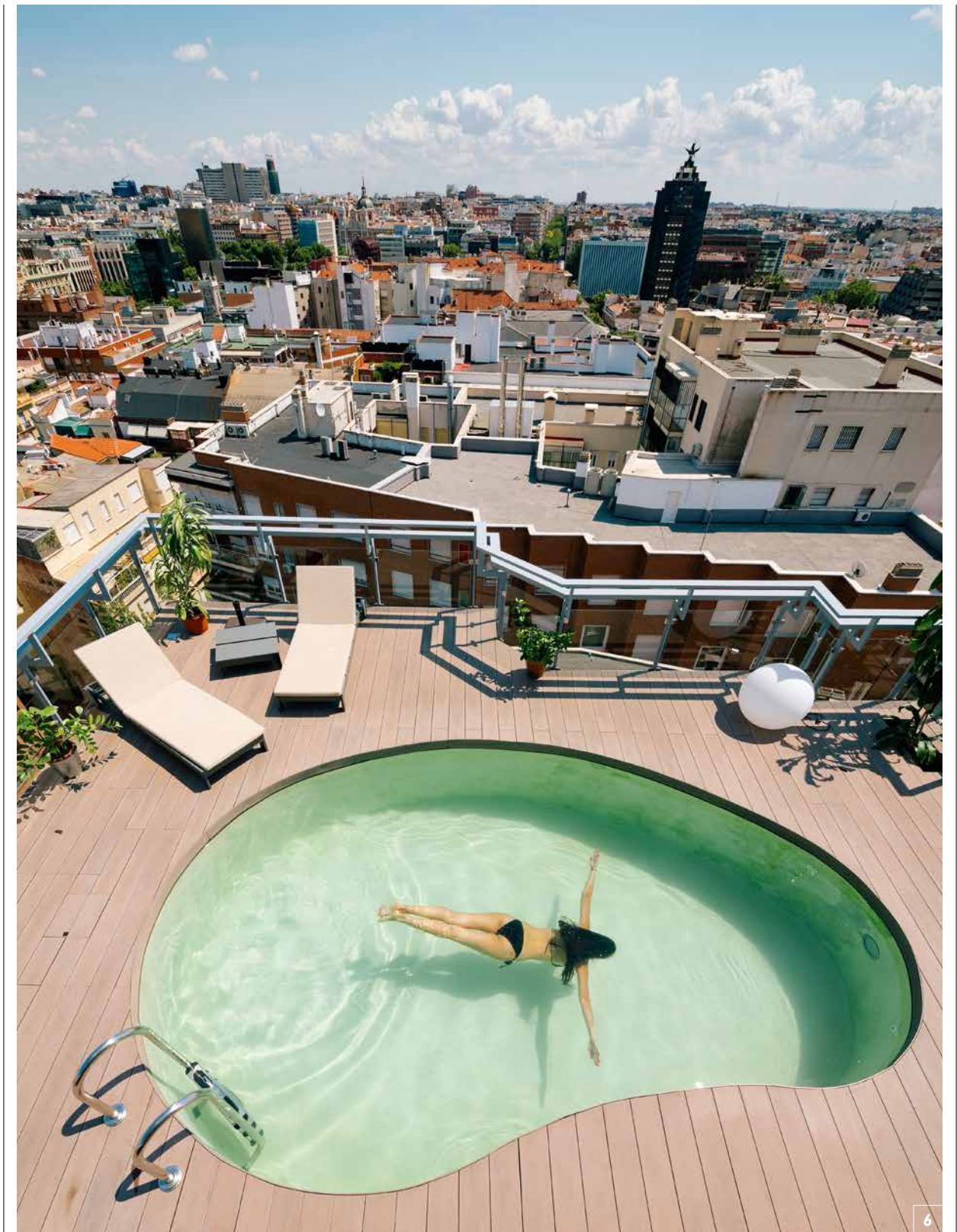
dycyjnego budownictwa w regionie Minho. Biała fasada przypomina pudełko z nieregularnie rozłożonymi otworami okiennymi, układającymi się w mozaikę kwadratów różnej wielkości. Stanowią swoisty rodzaj zaproszenia do gry, w której główną rolę pełni blisko znajdujący się basen. Zbiornik definiują dwie idealne figury – kwadrat, w którego środek wpisane zostało mniejsze koło. Przywodzi to na myśl starożytne i renesansowe budowle wznoszone na podobnej zasadzie. Jasnyniebieska toń wody kontrastuje z białym brzegiem, całość w pełni harmonizuje z otoczeniem. Basen stanowi tu główny element dekoracyjny, sprzyja kontemplacji i relaksowi.

W centrum Madrytu powstał dom jednorodzinny o powierzchni 80 m² z ogrodem, basenem i pięknym widokiem. Może nie byłoby w tym nic niezwykłego, gdyby

5

4, 5. Willa z basenem w Afife zaprojektowana przez Guilherme Machado Vaza. Założenie, oparte na module kwadratu i figurze koła, wpisuje się w religijną przestrzeń sąsiadującej z nim kaplicy oraz tradycyjne budownictwo regionu Minho. Widok z okien domu i z dalszej perspektywy na fragment miejscowości; fot. 4, 5 José Campos

6

6, 7. W jednej z dzielnic Madrytu powstała niezwykła willa z basenem według projektu *il arquitectura* (Idoia Otegui). Znajduje się na szczycie wieży, skąd widać dachy miasta; fot. 6, 7 Miguel de Guzman (Imagen Subliminal)

7

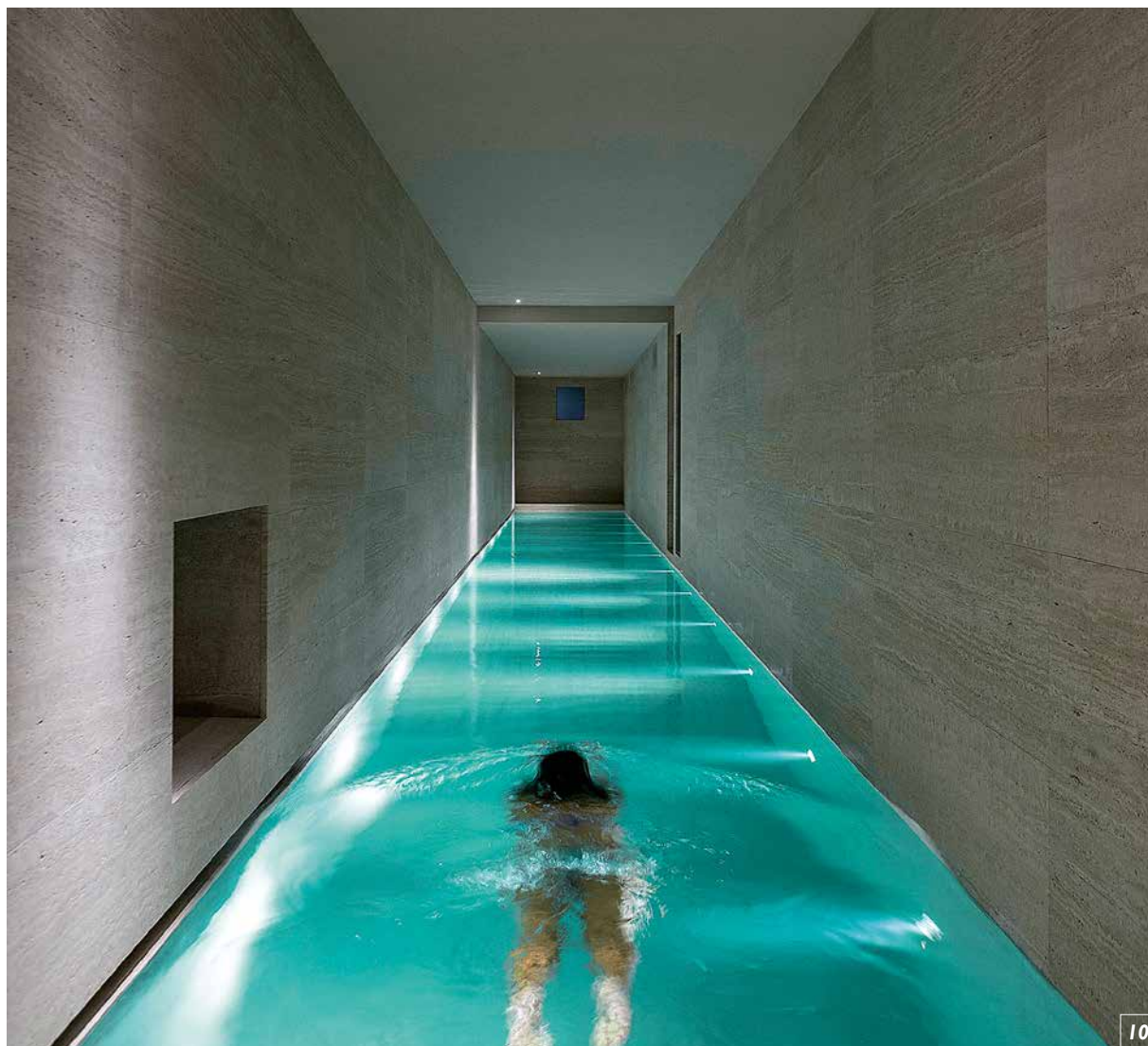
nie fakt, że willa w dzielnicy Chamberí, zaprojektowana przez pracownię *! arquitectura*, znajduje się na dwunastym piętrze, na szczycie wieży, a krajobraz za oknami to dachy miasta. Ogród rozplanowano na dwóch poziomach, z wielkim basenem w kształcie nerki. Stanowi on integralną część przestrzeni. Znajduje się tu także inne odniesienie kojarzące się z wodą. Na drugie piętro prowadzą spiralne schody do małego pomieszczenia w formie wyścielonego ośmiokąta, gdzie natychmiast można poczuć się jak na statku. Przestrzeń wykreowano z myślą o odpoczynku i spotkaniach w gronie przyjaciół.

Dla Greków *Hemeroscopium* to miejsce, w którym zachodzi słońce. Jednak to odniesienie do jakiegoś punktu istnieje tylko w umyśle, w rzeczywistości wszystko wciąż się zmienia. Projekt powstał w miejscowości Las Rozas

de Madrid, w odległości 18 kilometrów od stolicy kraju, posługuje się strukturami umieszczonymi w pozornej nierównowadze. Architekci z *Ensamble Studio* użyli ciężkich betonowych i metalowych form, przypominających fragmenty konstrukcji (ceowniki i teowniki), ułożonych w sekwencji siedmiu elementów, które stają się lżejsze, wraz ze wzrostem struktury, zamykając się w punkcie stanowiącym kulminację. Konstruowanie willi *Hemeroscopium* zajęło im rok, ale prefabrykacja różnych części i skoordynowany montaż – zaledwie siedem dni. Woda w projekcie stanowi kluczowy komponent, wnosi w ten niezwykle surowy świat lekkość i obietnicę wytchnienia. Działa grą światła i kolorem. Są tu dwa baseny, dolny – wpuszczony w ziemię, otoczony szarym chodnikiem, uformowany klasycznie w prostokąt i górny – długi, efektowny, znajdujący

8, 9. Architekci z *Ensamble Studio* w projekcie *Hemeroscopium* użyli masywnych betonowych i metalowych form. Dwa baseny nadają konstrukcji lekkości; fot. 8, 9 *Ensamble Studio*

się w betonowej rynnie, na zakończeniu zamkniętej szybą i wysuniętej dynamicznie w przestrzeń przed budynkiem. Odmianą formę przybiera basen w pensjonacie w Montalcino w północno-środkowej części Włoch. Miejscowość znajduje się w pobliżu granicy oddzielającej Toskanię i Umbrię. Willa położona jest w okolicy otoczonej lasami i wzgórzami pełnymi dzikiej przyrody. Tu, pomimo przepięknej okolicy basen został umieszczony w części podziemnej, tak aby nie ingerować w zastaną przestrzeń. Dzięki odpowiedniemu oświetleniu dość klaustrofobiczne pomieszczenie nabiera innego wymiaru. Za renowację obiektu odpowiadają architekci Marco Pignattai i Gerda Vossaert. Projektantom zależało na zachowaniu istniejącej konstrukcji i uzupełnieniu jej elementami charakterystycznymi dla współczesnego domu. Pomieszczenia rozmiesz-

czono na dwóch kondygnacjach. Na parterze znajduje się przestronna kuchnia i elegancki salon, a także sypialnie, które również zajmują całe piętro. W piwnicy zlokalizowano basen, siłownię i winnicę. Ważnym elementem projektu jest oświetlenie (proj. Davide Groppi), które zostało dopasowane tak by uwydatniać stare mury, a jednocześnie stwarzać ciepły i przyjazny nastrój.

Współczesne baseny nie przypominają już tych sprzed kilkunastu lat. Ich użytkowej funkcji często towarzyszy niezwykła forma. Inspiracją bywa klimat, ukształtowanie terenu, roślinność albo kultura i charakter miejsca. Dla projektantów ważny jest kontekst i wizja. Powstają baseny umieszczone w pewnym dystansie od budynków i takie, które włączają się w ich obręb. Zawsze jednak wnoszą do przestrzeni nowy, pełen świeżości wątek.

10, 11. W Montalcino we Włoszech architekci Marco Pignattai i Gerda Vossaert umieścili basen w podziemiu. Nastrój tworzy oświetlenie wg projektu Davide Groppi; fot. 10, 11 www.davidegroppi.com

Zdjęcia: materiały prasowe